

Pontes - Lernen in und für Europa

Brücken bauen in der Euroregion Neisse

Szanowni czytelnicy!

Właśnie mijają cztery lata od rozpoczęcia realizacji projektu PONTES w ramach programu „Uczące się regiony – Wspieranie przez sieć” finansowanego min. przez Niemieckie Ministerstwo Edukacji i Badań Naukowych. Dużo się w tym okresie wydarzyło:

- z początkowej liczby około dwudziestu inicjatorów projektu powstała sieć ponad stu regionalnych partnerów, którzy wspólnie, w różnych grupach roboczych, pracują nad rozwojem trwałych koncepcji w celu stworzenia szerokiej gamy możliwości edukacyjnych,
- w pracach w sieci uczestniczą także polscy i czescy partnerzy,
- Podczas Święta Nauki, które odbyło się 15 czerwca 2002, partnerzy zaprezentowali po raz pierwszy swoją ofertę edukacyjną. Odwiedzający mogli zasięgnąć informacji o szerokiej palecie regionalnych możliwości kształcenia się, natomiast partnerzy sieci mogli nawiązać między sobą mnóstwo nowych kontaktów.
- Ważnym wydarzeniem, które miało miejsce 7 sierpnia 2002 i zyskało duży rozgłos w regionie, było I Forum Edukacyjne zorganizowane pod hasłem „Euroregion Nysa jako ponadgraniczne miejsce kształcenia”. Podczas forum określono koncepcję ukształtowania „ponadgranicznego uczącego się regionu Oberlausitz-Dolny Śląsk”. W forum uczestniczyło około 100 zainteresowanych.

Ważnym osiągnięciem tego okresu jest pozyskanie nowych kontaktów, nawiązanie współpracy oraz możliwość prowadzenia wspólnych dyskusji nad istniejącymi problemami. Kiedy rozpoczynano pierwszą fazę projektu oczekiwano między innymi pojawienia się wielu różnorodnych koncepcji oraz ich wdrożenia w ramach pracy w sieci. Teraz dąży się do znalezienia wytycznych dla fazy wykonawczej projektu PONTES. Pytania odnośnie specyficznych dla danego regionu wymagań umożliwiających rozwój nowoczesnej

infrastruktury edukacyjnej odgrywają taką samą rolę jak kwestie metodyczne wdrażania nowej kultury uczenia się i nauczania.

W ten sposób powstają bardzo wysokie wymagania wobec projektu PONTES:

- PONTES jako „dach nad istniejącymi inicjatywami”, który tworzy nową jakość poprzez powiązanie kompetencji i innowacyjnych idei z regionalną kulturą,
- PONTES jako „kuźnia idei i czynnik motywujący do tworzenia innowacji” w obszarze edukacyjnym,
- PONTES jako „flaga optymizmu”, która poprzez atrakcyjne oferty edukacyjne i nowe możliwości ich wykorzystania nasila regionalną solidarność i motywację mieszkańców do długotrwałego uczenia się,
- PONTES jako podmiot świadczący usługi oraz platforma informacyjna i komunikacyjna w Euroregionie Nysa.

Niemieckie Ministerstwo Edukacji i Badań Naukowych w programie „Uczące się regiony” wymaga, aby wnioski o wsparcie finansowe dla sieci PONTES, niezbędne dla realizacji czteroletniej fazy wykonawczej projektu, składać w dość krótkim okresie. Już w ciągu następnego tygodnia musi zostać ustalony kierunek, w którym będzie podążać realizacja projektu, po to żeby sieć PONTES stała się efektywnym, trwałym i głęboko zakorzenionym w regionie związkiem, który przyczynia się do tworzenia innowacji w obszarze edukacyjnym w Euroregionie Nysa.

Na zgromadzeniu plenarnym w dniu 29 września 2002 wskazano właściwe kierunki działania, uwzględniające oddziaływanie na siebie wspólnej wizji, warunków uzyskania wsparcia, finansowej wykonalności projektu oraz własnych interesów każdego z partnerów sieci.

Dr Regina Gellrich ☐

1. Forum edukacyjne zakończone sukcesem

7 sierpnia 2002 w Międzynarodowym Centrum Spotkań St. Marienthal (IBZ) spotkało się ponad stu niemieckich, polskich i czeskich uczestników na Pierwszym Forum Edukacyjnym zorganizowanym pod hasłem „Euroregion Nysa jako ponadgraniczne miejsce kształcenia“.

Słowa powitania wygłosiła dr Irmgard Weiß, prezydent okręgu regencyjnego Drezno, która jako protektorka imprezy podkreśliła duże znaczenie przyszłej infrastruktury edukacyjnej dla naszego regionu. Na

zakończenie głos na temat:

„Euroregion

Nysa jako

miejsce

edukacji i

rozwoju w

sercu Europy“

zabrali docent

dr hab. Holm

Große

(Zarządzenie

regionalne

Oberlausitz),

prof.dr Tomasz

Winnicki

(Karkonoski

College Jelenia Góra), dr David Vaclavik

(Uniwersytet Techniczny Liberec), jak również pani

Bartonova (Zarząd Okręgu Liberec). We

wszystkich czterech referatach, a także w

dyskusjach, które się później wywiązały,

podkreślano, że rozszerzenie Unii Europejskiej na

Wschód spowoduje zmiany w systemie

edukacyjnym w naszym regionie. Referenci

podkreślili, że niezbędne są wspólne

ponadgraniczne inicjatywy i uzgodnione koncepcje

w obszarze edukacyjnym, które będą wspierać

rozwoj naszego regionu.

Na zakończenie przedpołudniowego spotkania

wykład wygłosił Radny Powiatu Emsland -

Reinhard Winter. Przedstawił on historię rozwoju

infrastruktury edukacyjnej na przykładzie regionu

przygranicznego Emsland. Następnie szkoła w

Hartau, Euro-Szkoła Görlitz/Zittau, Uniwersytet

Nyski oraz Fachhochschule der Sächsischen

Verwaltung Meißen zaprezentowały ponadgraniczne projekty edukacyjne.

Po południu odbyły się różne warsztaty, które poświęcone zostały specjalnym aspektom dalszego rozwoju regionalnej infrastruktury edukacyjnej:

Warsztaty 1

„Nowe profile kształcenia a zakończenie szkoły.

Zapewnienie miejsca i dalszego rozwoju regionalnemu systemowi edukacyjnemu – ale jak?“

(prezentacja: prof. dr Rainer Winkel, TU Drezno).

Warsztaty 2

„Język sąsiadów a światowy język angielski.

Co wnosi koncepcja powszechnej edukacji dla wielojęzyczności w Euroregionie Nysa?“ (prezentacja: prof. dr Peter Schmidt, Uniwersytet Nyski)

Warsztaty 3

„Ponadgraniczna współpraca a

trudności administracyjne.

Jakie warunki społeczne muszą zostać spełnione dla skutecznego wdrożenia ponadgranicznych zamierzeń w dziedzinie edukacji?“

Prezentacja: Gerhard Watterott, Wspólnota Komunalna Euroregionu Nysa

Warsztaty 4

„Rozszerzenie Unii Europejskiej a miejsca pracy?

– Czy zmieniają się wymagania kwalifikacyjne wobec pracowników w regionie?“ (prezentacja: Gernot Mothes, Centrum Edukacji i Dalszego Kształcenia, Sp. z o.o. Bautzen/Bad).

Następnego dnia odbyło się posiedzenie Rady Doradczej projektu PONTES. Dyskutowano między innymi o strukturze oraz zagadnieniach regionalnej koncepcji rozwoju edukacji, o pracy w sieci, jak również o przyszłych konkretnych działaniach w ramach projektu PONTES.

Mathias Piwko □

Przegląd dyskusji w ramach warsztatów

Warsztaty 1: „Nowe profile kształcenia a zakończenie edukacji? Zapewnienie miejsca i dalszego rozwoju regionalnemu systemowi edukacyjnemu – ale jak?”

Pracami w ramach warsztatu 1 kierował prof. dr Rainer Winkel z Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie. W jednej sali spotkało się około 15 osób gotowych do przedyskutowania alternatyw zakończenia edukacji w naszym regionie.

Po wykładzie wprowadzającym, w którym prof. dr Rainer Winkel przeanalizował obecną sytuację (min. rozwój demograficzny, stale zmniejszającą się liczbę uczniów, wysokie bezrobocie) oraz przedstawił obowiązujące warunki działania, jak również strategie rozwojowe, uczestnicy warsztatów dyskutowali o wymaganiach i koncepcji przyszłego rozwoju szkół. Rozmawiano między innymi o:

- utrzymaniu istniejącej sieci szkół na podstawie pełnionych przez nie funkcji, szkoły jako instytucje edukacyjne i nośniki kultury,
- wprowadzeniu (w innych krajach obecnie skutecznie praktykowane) koncepcji szkół zintegrowanych, tzn. zniesienie ścisłego podziału pomiędzy instytucjami szkół głównych, średnich oraz gimnazjów

- dopuszczeniu form nauczania, polegających na umieszczaniu w jednej klasie uczniów w różnym wieku, zwłaszcza na terenach wiejskich, słabo zaludnionych, przy zastosowaniu zmienionej koncepcji nauczania oraz tworzeniu mniejszych klas.

Podczas drugiej części warsztatów uczestnicy wymieniali poglądy odnośnie obecnych możliwości kształcenia dorosłych i przyszłych strategiach rozwojowych w tym obszarze. Przedstawiono tutaj szeroką ofertę dalszej edukacji dla seniorów oraz koncepcję przekonywania uczniów mających trudności z uczeniem się do pozyskania zawodu. Wskazano też na pozytywne doświadczenia podczas przyuczania ludzi w różnym wieku do zawodów rzemieślniczych. W razie potrzeby w biurze projektu PONTES znajduje się pełny protokół z prac warsztatowych wraz ze wszystkimi przedyskutowanymi punktami.

prof. dr Rainer Winkel/Mathias Piwko

Warsztaty 2: „Język sąsiadów a światowy język angielski? – Co wnosi koncepcja powszechnej edukacji dla wielojęzyczności w Euroregionie Nysa?”

Na wstępie prowadzący warsztaty - prof. dr Peter Schmidt, rektor Uniwersytetu Nyskiego Zittau, podziękował organizatorom imprezy za wznowienie dyskusji na temat uczenia się języków obcych. Działania podejmowane w roku 2001, zwanym „Rokiem języków“ przyczyniły się do realizowania polityki językowej proklamowanej przez UE, przede wszystkim chodzi o uczenie się języków krajów sąsiedzkich, a także języków mało rozpowszechnionych, mało popularnych.

W czasie dyskusji wskazano przede wszystkim na znaczenie języka jako ukonstytuowanego elementu tożsamości kulturowej. Zdecydowana większość uczestników warsztatów zgodziła się co do tego, że spadek motywacji do nauki mniej znanych języków obcych nie jest rekompensowany wzrostem liczby osób uczących się języka angielskiego.

Z dużym zainteresowaniem przyjęto do wiadomości, że języki krajów sąsiedzkich są szczególnie traktowane w ramach całościowej koncepcji nauczania języków obcych w Saksońskim Ministerstwie Kultury. Podkreślono, że sytuacja zarówno języka czeskiego, jak i polskiego jest odczuwana jako niezadowolająca. Możliwy jest udział Szkoły Wyższej Zittau/Görlitz w przygotowaniu kadry naukowej. Trudne wydaje się jednak zdobycie odpowiednich materiałów do nauczania, ponieważ projekty wydawnictw, z uwagi na relatywnie małe możliwości zbytu, nie

rokuja powodzenia. Ten problem można rozwiązać, ponieważ istnieje szansa na pozyskanie środków z Unii Europejskiej. Zgodność panowała również co do faktu, że w procesie rozwoju wielojęzyczności musi uczestniczyć duża liczba podmiotów oferujących usługi na rynku edukacyjnym. To dotyczy zarówno instytucji państwowych (np.: szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły wyższe), jak również szkół i innych instytucji prywatnych, związków i organizacji. W celu jak najszybszego rozwoju kompetencji socjalnych, wyraźnej świadomości różnorodności kulturalnej oraz eliminowania wrogości i nietolerancji w stosunku do obcokrajowców powinno się jak najwcześniej zacząć nauczanie języków obcych. Wielojęzyczność wymaga całościowego podejścia i długotrwałego procesu, w którym różne podmioty oferujące usługi w dziedzinie edukacji powinny mieć swoje miejsce. Dlatego w ramach projektu powinno się najpierw stworzyć bank danych wszystkich stosownych działań podejmowanych w Euroregionie.

Celem projektu jest osiągnięcie konkretnych wyników, aby w ramach celowego procesu, bez zbędnego wysiłku poznawczego, móc zaspokoić zapotrzebowanie na informacje oraz udzielać porad z różnych dziedzin różnorodnym uczestnikom.

prof. dr Peter Schmidt/dr Regina Gellrich

Warsztaty 3: „Ponadgraniczna współpraca a trudności administracyjne – Jakie warunki społeczne muszą zostać spełnione w celu skutecznego wdrożenia ponadgranicznych zamierzeń w dziedzinie edukacji?”

W warsztatach poprowadzonych przez Gerharda Watterott, Przewodniczącego Wspólnoty Komunalnej Euroregionu Nysa, wzięło udział około 30 osób. Na wstępie uczestnicy porozumeli się odnośnie konkretyzacji tematu spotkania: „Ponadgraniczna współpraca w obszarze edukacyjnym” mająca na celu:

- wspólne korzystanie ze świetlic dla dzieci
- rozszerzenie współpracy regionalnej i zbudowanie sieci pomiędzy instytucjami edukacyjnymi oraz instytucjami na rynku pracy (urzędy pracy, związki) oraz ich wyposażenie
- nasilenie wymiany uczniów i studentów między krajami (wliczając wspólne zamierzenia naukowo-badawcze)
- wspólne nauczanie zawodu, jak również dalsza edukacja w połączeniu z pracą zawodową
- organizowanie praktyk, zwłaszcza w celu nauczania się języka kraju sąsiadującego

Właśnie tak brzmiał temat, nad którym uczestnicy spotkania dyskutowali półtorej godziny. Przy okazji poruszono różne aspekty i naświetlono warunki ramowe ponadgranicznej współpracy, np.:

- wytyczne odnośnie uzyskania wsparcia w Saksonii powinny umożliwiać włączenie do projektu osób poniżej 12 lat
- fundusze, które obecnie są znane i wykorzystywane w regionie (po stronie niemieckiej), nie są wystarczająco elastyczne, żeby pozwoliły na przygotowanie i

przeprowadzenie na szerszą skalę wymiany uczniów.

- Istniało wiele głosów, które podkreślały, że mimo wielu problemów, dzięki wsparciu udawała się w dużym stopniu realizacja ponadgranicznych zamierzeń.
- Przy wykorzystaniu „alternatywnych” źródeł wsparcia np. fundacje, co zwłaszcza dla „mniejszych” wykonawców projektów jest raczej niemożliwe, proponuje się tam, gdzie to tylko możliwe, łączyć interesy oraz opracowywać i realizować wspólne zamierzenia.
- Istnieje znaczny niedobór informacji przy pracy nad ponadgranicznymi projektami, przede wszystkim, jeśli chodzi o know-how i finansowanie tych projektów.
- Czescy partnerzy zauważyli, że w porównaniu do przepisów i procedur w ich kraju, niemiecka strona posiada jasno i przejrzyste określone zastosowanie programów wsparcia.
- Wielu uczestników wskazywało też na jeszcze ciągle istniejący problem ubezpieczenia zdrowotnego i nasilające się trudności, jakie mają większe grupy podczas przekraczania granicy.

Gerhard Watterott ☐

Warsztaty 4: „Rozszerzenie Unii Europejskiej a miejsca pracy? – Czy zmieniają się wymagania kwalifikacyjne w regionie wobec pracowników?”

Na spotkaniu poprowadzonym przez Gernota Mothesa, Kierownika Regionalnego w Centrum Edukacji i Dalszego Kształcenia Sp. z o.o. Bautzen/Bad Muskau, stawiło się około 25 zainteresowanych. Pan Mothes mówił o swoim ośmioletnim doświadczeniu w dziedzinie ponadgranicznej edukacji i zalecał nabywanie doświadczeń na podstawie realizowanych projektów. Droga składająca się z wielu małych kroków umożliwia zbudowanie zaufania i zrozumienia dla kulturalnych i finansowych możliwości wsparcia, które różnią się w krajach w Euroregionie Nysa.

Po ożywionej dyskusji uczestnicy osiągnęli porozumienie, które można sformułować w pięciu тезach:

1. Zmiany kwalifikacji i wynikające z nich zapotrzebowanie na kwalifikacje zarówno po stronie pracodawcy, jak i pracobiorcy są niezaprzeczalne. Integracja Polski i Czech z Unią Europejską jest do tego stopnia wielowarstwowa, że liczba dziedzin życia

niedotkniętych zmianami jest mniejsza od liczby dziedzin, w których zmiany nastąpiły bądź nastąpią. Niepoważne zatem wydaje się zalecanie podejmowania działań tylko w jednym obszarze.

2. Przedsiębiorcy i pracobiorcy wydają się nie być przekonani o potrzebie (swojego) dalszego kształcenia; należy więc podejmować działania mające na celu uświadomienie im tej potrzeby.
3. Sukcesów doczekamy się dopiero wtedy, kiedy zasoby regionu zostaną wykorzystane, a węzły komunikacyjne zdefiniowane lub ewentualnie zauważone.
4. Niezbędne są dalsze modelowe projekty; szeroko zakrojone przygotowania do integracji z Unią Europejską raczej nie są jeszcze do stwierdzenia.

Według opinii uczestników spotkania powinno się na obecnym etapie rozwijać wizje, wkraczać na nowe drogi rozwoju oraz dawać szansę nowym innowacyjnym pomysłom.

Giselher Woite ☐

Nowiny z sieci PONTES

Struktura i grupy robocze w sieci PONTES

Sieć „PONTES – Uczenie się w Europie i dla Europy” skupia obecnie około 100 działaczy. Do około 150 partnerów w regionie wysłamy biuletyn informacyjny o sieci PONTES, względnie informacje o najnowszych działaniach będziemy przysyłać regularnie drogą internetową. Działania podejmowane są w następujących grupach roboczych:

- Grupa robocza 1: „Wspieranie przedsiębiorstw – przeciwdziałanie i redukcja bezrobocia”
prezentacja: Gudrun Laufer, IHK sekretariat Zittau
- Grupa robocza 2: „Zdolności komunikacyjne jako wymaganie dla międzynarodowej współpracy”
prezentacja: dr Jana Brauweiler, IHI Zittau

- Grupa robocza 3: „Ponadgraniczna edukacja i połączenie siecią”
prezentacja: prof. dr Jutta Blin, Szkoła Wyższa Zittau/Görlitz
- Grupa robocza 4: „Kultura”
prezentacja: prof. dr Matthias Vogt, Instytut Infrastruktury Kulturalnej Sachsen
- Grupa robocza 5: „Uczenie się przez doświadczenie”
prezentacja: Andreas Schönfelder, Biblioteka Środowiskowa Großhennersdorf
- Grupa robocza 6: „Doznanie naturalnej przestrzeni”
prezentacja: prof. dr Willi Xylander, Muzeum Przyrodoznawstwa Görlitz

Biuro PONTES ☐

PONTES - strona internetowa w budowie

W ciągu następných trzech miesięcy powstanie strona internetowa sieci PONTES. Obok przedstawienia między innymi treści i struktury projektu, jak również działań grup roboczych planowane jest stworzenie kalendarza imprez, w którym każdy partner sieci będzie mógł zamieścić swoją regionalną ofertę. Poza tym planuje się umieścić linki do już istniejących stron internetowych naszych partnerów, jak również połączenia z naszymi partnerami spoza regionu, z instytucjami wspierającymi, itd.

Mathias Piwko ☐

Współpraca w przyszłości – wspieranie sieci PONTES w fazie wykonawczej

Faza planowania projektu PONTES wkroczyła w decydujący etap: Najpóźniej do końca roku do Niemieckiego Ministerstwa Edukacji i Badań Naukowych (BMBF) musi trafić wniosek o dalsze wsparcie finansowe sieci w czteroletniej fani realizacji. Dlatego obecnie opracowuje się w grupach roboczych szkice projektów mających na celu wdrożenie innowacyjnych zamierzeń w celu wspierania długotrwałego uczenia w naszym regionie. Na zgromadzeniu plenarnym 24 września 2002 (na specjalne zaproszenie) zdecyduje się, jakie cele i działania zostaną osiągnięte dzięki naszej dalszej pracy.

Sieć może stać się tylko wtedy związkim zdolnym do osiągnięcia zamierzeń, jeżeli partnerzy będą intensywnie współpracować na bazie wzajemnego zaufania. W ten sposób nakłada się na nich pewne zobowiązanie. Znaczącym wymaganie dla uzyskania dalszego wsparcia zgodnie z wytyczną

programu „Uczące się regiony” jest to, że pisemnie potwierdzą oni w Ministerstwie swoją gotowość do kooperacji w sieci. W tym celu przygotowaliśmy odpowiednie porozumienia o współpracy, które są do pobrania w naszym biurze. Niniejszym prosimy więc naszych partnerów, którzy zdecydowali się na dalszą współpracę w ramach projektu PONTES i chcą kontynuować wraz z nami rozpoczętą drogę wspólnego wypracowywania rozwiązań do rozwoju zorientowanej na przyszłość infrastruktury edukacyjnej w naszym regionie Oberlausitz-Dolny Śląsk, aby w najbliższych tygodniach podpisali owe porozumienia. **Porozumienie o współpracy jest jednocześnie warunkiem do tego, aby być uprawnionym do głosowania na zgromadzeniu plenarnym sieci PONTES.** W przypadku pytań i wątpliwości prosimy uprzejmie zgłaszać się do biura PONTES.

Biuro PONTES ☐

Reforma edukacji w Polsce

Jak Państwo wiedzą, cechą charakterystyczną projektu PONTES jest ponadgraniczna współpraca pomiędzy polskimi i czeskimi partnerami.

Z tego powodu chcielibyśmy w tym wydaniu Biuletynu informacyjnego przedstawić Państwu sytuację krajów sąsiadujących w obszarach, które są ważne z punktu widzenia naszego projektu. W poniższym artykule zajmujemy się polskim systemem edukacyjnym i reformą edukacyjną.

W Polsce zostały w ostatnich latach przeprowadzone reformy zdrowia, ubezpieczeń społecznych, administracji, jak również edukacji, których celem było, po pierwsze stworzenie nowoczesnych struktur po politycznym przełomie, po drugie spełnienie kryteriów przystąpienia do Unii Europejskiej. Daleko sięgająca i o dużym znaczeniu dla systemu edukacji była reforma administracyjna z 1999 roku. Województwa, których liczba została zredukowana z 49 do 16, oraz powiaty przejęły zadania samorządowe. Generalnie przekazano lokalnej i regionalnej administracji więcej odpowiedzialności.

Reforma edukacji weszła w życie w 1999 roku i wraz z nią nowy system edukacyjny, który krok po kroku nadal jest tworzony. Jak wygląda ten nowy system?

Po ukończeniu przedszkola i zerówki dzieci w wieku 7 lat rozpoczynają naukę w szkole podstawowej, do której uczęszczają przez 6 lat. Następnie kontynuują edukację w trzyletnim gimnazjum. Polskiego gimnazjum nie można jednak porównać z niemieckim, ponieważ inaczej niż w Niemczech nauka w polskim gimnazjum jest obowiązkowa. Obowiązkowa edukacja kończy się dla polskiego ucznia w wieku 16 lat, tj. po ukończeniu gimnazjum. Następnie uczniowie mogą wybrać naukę w szkole zawodowej lub liceum profilowanym, po ukończeniu którego mogą zdawać maturę.

Sposób organizowania matur został również przez reformę zmieniony. W tym roku została wprowadzona matura centralna, tzn. pisemne egzaminy maturalne są przygotowywane zewnętrznie i również w ten sposób oceniane.

Po zakończeniu nauki w szkole zawodowej uzyskuje się tytuł robotnika wykwalifikowanego.

Inaczej niż w Niemczech kształcenie zawodowe w Polsce nie odbywa się w systemie dualnym, tzn. jest to czysto szkolna edukacja zawodowa z teoretycznymi i praktycznymi zajęciami zawodowymi, przy czym często krytykuje się, że praktyczna nauka jest za krótka.

Abiturienti mają z jednej strony możliwość pozyskania średnich kwalifikacji zawodowych w przewidzianej do tego szkole albo rozpocząć studia na uniwersytecie, politechnice albo na innej

wyższej szkole zawodowej. Duża część polskich abiturientów decyduje się na studia.

Rozpoczęcie studiów w Polsce jest trudniejsze niż w Niemczech; każdy ubiegający się o miejsce musi zdać egzamin wstępny na studia. Wierzy się jednak, że ta praktyka zostanie uproszczona przez wprowadzenie centralnej matury.

Studia na polskich państwowych uczelniach wyższych są z reguły bezpłatne. Analizując jednak polski system edukacyjny łatwo zauważyć, że dużą rolę odgrywa w nim niepaństwowy system edukacyjny:

W roku szkolnym 1999/2000 istniało ponad 2200 szkół prywatnych. Do tej kategorii zaliczają się też niemiecko-polskie szkoły podstawowe w Euroregionie Nysa. Na prywatnych uczelniach wyższych studiowało w roku akademickim 1999/2000 około 400.000 z 1,4 miliona wszystkich studentów w Polsce.

Jak na początku wspomniano, reforma edukacyjna w Polsce jest krok po kroku wdrażana. Obecnie próbuje się jeszcze pokonać wiele problemów praktycznych, jak np. duże różnice pomiędzy wsią i miastem, odpowiednie wynagrodzenia dla nauczycieli, które wypłacane są obecnie z silnie finansowo obciążonych budżetów gmin, jak również duże bezrobocie wśród młodzieży, które wynosi około 25% ogólnej liczby bezrobotnych.

Źródła:

- Sonja Steier-Jordan: Zmiany w systemie edukacyjnym, Niemiecka Centrala Politycznej Edukacji: Informacje o politycznej edukacji: Polska (zeszyt 273)
- http://www.bpb.de/info-franzis/info_273/b_273_5.html
- http://www.auswaertiges-amt.de/www/de/laenderinfos/laender/laender_ausgabe_html?land_id=136&type_id=13
- Raport o stanie przygotowań do wkroczenia do UE 2001, Rozdział 18: Edukacja i wykształcenie: www.fifoost.org/polen/pl-beitritt_de/node40.php
- Niemiecki Urząd Pracy (Hg.): „Europa nadchodzi – przyłączamy się! Perspektywy w Europie: Edukacja – Wykształcenie – Studia“
Andrea Kretschmar ☐

(uwagi redaktora:

Pani Kretschmar studiuje na Uniwersytecie w Lipsku na Wydziale Budownictwa „Studia Europejskie“ i na przełomie lipca/sierpnia 2002 odbywała czterotygodniową praktykę w biurze PONTES)

Partnerzy sieci przedstawiają się

Państwowa Szkoła Wyższa Powiatu Śląskiego Oberlausitz

Państwowa Szkoła Wyższa Powiatu Śląskiego Oberlausitz wraz z dwoma centrami regionalnymi w Weißwasser i Niesky istnieje w obecnej formie od września 1995 roku i powstała z dwóch samodzielnych Szkół Wyższych Niesky i Weißwasser (obie finansowane przez powiat).

Jest ona najstarszą instytucją kształcąca dorosłych w regionie finansowaną z budżetu gminy, ponieważ Wieczorowa Szkoła Wyższa w Weißwasser została założona 4 października 1919.

Od roku 1991, kiedy to wprowadzono nowy system rozliczania szkół wyższych, mogła ona ciągle polepszać swoje osiągnięcia dające się wyrazić ilościowo, ale co ważniejsze, również wyniki jakościowe.

Obecnie oferuje się około 550 spotkań rocznie, podzielonych

na obszary tematyczne Społeczeństwo, Kultura, Zdrowie, Języki i Zawód.

W roku 2001 odbyło się około 9000 godzin lekcyjnych, w których uczestniczyło 4580 osób.

Uczestnicy są kształceni w wielu obszarach według ujednoczonych w całych Niemczech planów nauczania i mogą zdawać egzaminy uznawane w całych Niemczech, a nawet w Europie, jak np. „Europejski certyfikat językowy” i

„Europejski certyfikat umiejętności komputerowych – XPERT”.

Państwowa Szkoła Wyższa współpracuje ponadto z „Dolnośląskimi Warsztatami Weißwasser” i z warsztatem dla niepełnosprawnych Martinshof Rothenburg organizując 26 kursów dla niepełnosprawnych. 5 kursów służy do dalszego kształcenia się mieszkańców powiatu.

Integrujące kursy językowe dla młodzieży i kurs „Niemiecki jako drugi język” dla osiedleńców

(każdorazowo jako pełna godzina lekcyjna) poszerzają profil kształcenia Szkoły Wyższej Powiatu Oberlausitz. 3 pedagodzy, 4 pracownicy administracyjni i ok. 125 docentów zapewniają funkcjonowanie szkoły.

Kontakt:

Państwowa Szkoła Wyższa Powiatu Dolnośląskiego Oberlausitz
tel: 03576/2783-0

e-mail: vhs.nol@t-online.de

Ulrich Bölke, Dyrektor Państwowej Szkoły Wyższej
e-mail: vhsnol.boelke@gmx.de

Ulrich Bölke ☐

Święto Nauki uwieńczone sukcesem

Podczas Święta Nauki w Klasztorze w St. Marienthal 15 czerwca 2002 około 650 odwiedzających mogło zasięgnąć informacji o różnorodnych możliwościach uczenia się w regionie.

26 podmiotów świadczących usługi edukacyjne oraz inne innowacyjne przedsiębiorstwa działające w regionie przedstawiało swoje oferty edukacyjne i żywo dyskutowało na ten temat wraz z gośćmi. Odwiedzający mogli również doświadczyć nowoczesnych form mobilności wraz z Smart Cabrio z firmy "carSharing Sachsen" i dowiedzieć się o możliwościach zawodowych w Niemieckiej Straży Granicznej i w Niemieckiej Armii.

Najjaśniejszym punktem Święta był „paszport Święta Nauki, który uprawniał do otrzymania wielu nagród. Ów dokument goście mogli zdobyć po zakończonej sukcesem wizycie na poszczególnych stoiskach, na których musieli rozwiązać zadania i odpowiedzieć na zadane

pytania. Organizatorzy byli zaskoczeni, że przede wszystkim dzieci uczestniczyły w zabawie, podczas gdy dorośli trzymali się z boku. Z tego względu wiele lukratywnych nagród przypadło prawie wyłącznie najmłodszym.

Także program ramowy święta zaspokoił życzenia wszystkich. Ponieważ Międzynarodowe Centrum Spotkań St. Marienthal obchodziło jednocześnie swoją 10 rocznicę powstania, nie zabrakło muzyki, poczęstunku dla gości oraz innych przyjemności. Na zakończenie wszyscy uczestnicy zgodzili się co do tego, że Święto Nauki powinno zostać zorganizowane także w następnym roku.

Biuro PONTES ☐

Obrady „Rola kultury dla zachowania tożsamości“

Unia Europejska będzie większa. Do roku 2004 powinny zostać zamknięte negocjacje z krajami kandydującymi. Młodzież trzech krajów: Niemiec, Polski i Czech chce w trzyletnim projekcie pt.: „Regionalna, narodowa i europejska tożsamość“ poruszyć takie zagadnienia, jak entuzjastyczne oczekiwania, obawy i szanse z przystąpienia do Unii. W rozwinięciu ich własnych wyobrażeń i idei o europejskiej tożsamości pomagają im eksperci. Podczas pierwszych obrad zajmowano się specyfiką czeskiej kultury. Jaką rolę odgrywa ona dla czeskiej tożsamości? Stało się przy tym dla

nas jasne, że postrzeganie innej kultury następuje na tle naszych własnych doświadczeń życiowych. Obrady odbywają się w dniach 27.-29.09.02 w Pradze. Impreza przeprowadzona zostanie we współpracy między Ekumeniczną Akademią w Pradze, Naukowym Instytutem Śląskim Opawa i Opole, Polską Radą Ekumeniczną (Warszawa), Ewangeliczną Akademią Görlitz, jak również Niemiecką Centralą Edukacji Politycznej (Berlin).
Informacje i zgłoszenia: Evangelische Akademie, Am Kreuzberg 25, 02829 Markersdorf/OT Jauernick, Tel.: 035829/63862, Fax: 035829/63888, e-mail: ev-akademie@eksol.de.

»SMS – Schüler machen Schule«-**„Uczniowie tworzą szkołę“**

W dniach 09.-10.08.2002 spotkało się w Schkola w Hartau trzynastu młodych ludzi z gimnazjów z naszego regionu na drugiej części warsztatów »SMS - Schule macht Spaß« - „Szkoła sprawia przyjemność. Narodziła się wtedy idea uczniowskich warsztatów w ramach platformy komunikacyjnej „Spinnfabrik“ Ebersbach.

Obok zabawy zajmowaliśmy się też podczas trzech części warsztatów tematem „szkoła“. W „części krytykowania“ każdy mógł wyrazić swoje niezadowolenie w stosunku do zachowania się uczniów i nauczycieli, z funkcjonowania systemu szkolnego oraz z przeprowadzanych lekcji. Uczniowie często wymieniali takie zarzuty jak „brak motywacji“, „bezosobowa atmosfera naukowa“, „przestarzałe metody“ oraz „za wysoki stan osobowy klasy“.

Druga część warsztatów poświęcona była „wizjom i marzeniom“. Tutaj omawialiśmy wspólnie naszą idealną „wysnioną, wymarzoną“ szkołę, którą wyobrażamy sobie jako: przytulną, inspirującą, dającą wiele możliwości kreatywnego i

indywidualnego rozwoju, pozwalającą uczyć się rzeczy, które są wykorzystywane w życiu, zapewniającą więcej czasu na wspólne rozmowy, przyjemności i planowanie dnia; lekcje mogłyby polegać na opracowywaniu projektów wykraczających poza ramy jednego przedmiotu i zapewniać lepszą współpracą pomiędzy uczniami i nauczycielami.

W fazie realizacji planuje się rozmowy pomiędzy nauczycielami i uczniami w celu przedyskutowania małych, konkretnych rzeczy, np. wprowadzenie wspólnych, pełnowartościowych drugich śniadań z klasą, słuchanie muzyki podczas nadających się do tego godzin lekcyjnych... Do tego planuje się kontynuację naszych spotkań i prezentowanie naszej pracy w sieci „PONTES“.

Kontakt: Tel. 01629389315 lub 03586365674

e-mail: sms@spinnfabrik.de.

Internet: www.sms.spinnfabrik.de

Franziska Brückner ☐

Metryka

Biuletyn informacyjny „PONTES – Uczenie się w Europie i dla Europy“ nr 2 sierpień 2002

Wydawca:

Międzynarodowe Centrum Spotkań St. Marienthal (IBZ)

Biuro PONTES

Adres:

St. Marienthal 10, 02899 Ostritz

tel: 035823/770, DW –252, Fax: 035823/77 – 250, e-mail: ibz-pontes@t-online.de

„PONTES – Uczenie się w Europie i dla Europy“

to sieć, która jest finansowo wspierana przez Niemieckie Ministerstwo Edukacji i Badań Naukowych (BMBF) w ramach programu „Uczące się regiony – Uczenie się w sieci“, a także przez Dolnośląski Powiat Oberlausitz, Miasto Görlitz, jak również przez Powiat Löbau-Zittau.

Internet-Homepage

<http://www.ibz-marienthal.de>

Redakcja i układ:

Mathias Piwko

tel: 035823/77 – 254, e-mail: ibz-piwko@t-online.de

Biuletyn informacyjny ukazuje się cztery razy w roku i może zostać zamówiony bezpłatnie w biurze

PONTES w formie drukowanej, wglądnie jako dokument PDF.